Bütüncül Afet Yönetimi

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

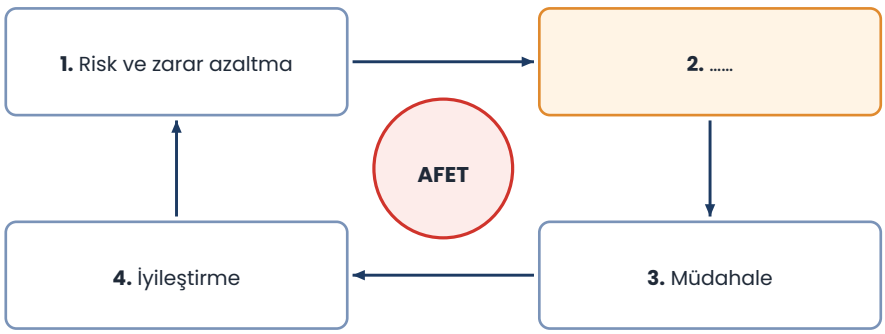
KONU ÖZETİ

- **Bütüncül afet yönetimi:** Afetlerle baş edebilen bir toplum oluşturmak için **tüm tehlikelerin** dikkate alındığı; risk ve zarar azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme aşamalarındaki çalışmaların toplumun kaynaklarıyla yürütüldüğü süreçtir.
- **Risk yönetimi (afet öncesi): Risk ve zarar azaltma** (tehlike haritaları, yasal düzenlemeler, yapı yönetmelikleri, erken uyarı sistemleri) ve **hazırlıklı olma** (ihtiyaçların belirlenmesi, tahliye planı, toplanma alanları, acil eylem planı, malzeme depoları, eğitim ve tatbikat).
- **Kriz yönetimi (afet esnası ve sonrası): Müdahale** (arama-kurtarma; gıda, barınma, ilaç, güvenlik gibi zorunlu ihtiyaçların karşılanması; hasar tespiti, enkaz kaldırma, yangın-salgın gibi ikincil tehlikelere karşı önlem) ve **iyileştirme** (temel ihtiyaçlar, haberleşme, ulaşım, altyapı, eğitim, kalıcı konut ve ekonomik-sosyal hayatın normale dönmesi). **Yeniden yapılanma** kriz yönetiminin en uzun süren evresidir.
- Aşamalar bir **döngü** oluşturur; her zaman sırayla değil, çoğunlukla iç içe yürür. Müdahale ve iyileştirmeden edinilen deneyimle başa dönülerek risk azaltma ve hazırlık yeniden planlanır.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Boşlukları doldurunuz.
a) Bütüncül afet yönetiminin afet öncesi aşamalarını kapsayan bölümüne ..... yönetimi denir.
b) Afet esnası ve sonrasındaki çalışmaları kapsayan bölümüne ..... yönetimi denir.
c) Kriz yönetiminin en uzun süren evresi ..... faaliyetleridir.

2 Aşağıdaki şemada bütüncül afet yönetiminin aşamaları verilmiştir. Boş bırakılan 2. aşamanın adını yazınız.

3 Aşağıdakilerden hangisi **müdahale** aşamasında yapılan çalışmalardan biridir?

A) Enkaz altında kalanların arama-kurtarma ekiplerince kurtarılması
B) Tehlike haritalarının hazırlanması
C) Okullarda afet tatbikatı yapılması
D) Yapı yönetmeliklerinin güncellenmesi
E) Aile afet planı hazırlanması

4 Aşağıdaki ifadelerin doğru (D) ya da yanlış (Y) olduğunu belirtiniz.
(…) Bütüncül afet yönetiminde yalnızca deprem tehlikesi dikkate alınır.
(…) Aşamalar her zaman kesin bir sırayla birbirini izlemek zorundadır.
(…) Tahliye planı hazırlamak hazırlıklı olma aşamasının işidir.
(…) Afetten edinilen deneyimler yeni risk azaltma çalışmalarına yol gösterir.

5 Aşağıdaki çalışmaları ait oldukları aşamayla eşleştiriniz.
1) Okulda deprem tatbikatı yapılması
2) Enkaz altındakilerin kurtarılması
3) Dere yatağında yapılaşmanın yasaklanması
4) Yıkılan okulların yeniden yapılması
a) Risk ve zarar azaltma b) Hazırlıklı olma c) Müdahale d) İyileştirme

6 Aşağıdakilerden hangisi **risk ve zarar azaltma** aşamasına örnektir?

A) Afetzedelere sıcak yemek dağıtılması
B) Yaralıların sahra hastanesinde tedavi edilmesi
C) Yıkılan köprünün yeniden yapılması
D) Deprem tehlike haritasına göre fay hattı üzerinde yapılaşmanın yasaklanması
E) Enkazın kaldırılması

7 Aşağıdakilerden hangisi **iyileştirme** aşamasının amacıdır?

A) Afet olmadan tehlike haritaları hazırlamak
B) Afet anında insanları tahliye etmek
C) Afet öncesinde halkı eğitmek
D) Afetten etkilenen bölgede sosyal ve ekonomik hayatın normale dönmesini sağlamak
E) Deprem sırasında güvenli yere geçmek

8 Bir ailenin afetlere **hazırlıklı olmak** için yapabileceği **üç** çalışma yazınız.

9 Afet sonrasında yangın, patlama ve salgın hastalık gibi **ikincil** tehlikelere karşı önlem alınması hangi aşamanın kapsamındadır?

A) Risk ve zarar azaltma
B) Hazırlıklı olma
C) Planlama öncesi
D) Tehlike analizi
E) Müdahale

10 Bütüncül afet yönetiminde **erken uyarı sistemlerinin kurulması, işletilmesi ve güncellenmesi** hangi aşamada yapılır?

A) Müdahale
B) İyileştirme
C) Risk ve zarar azaltma
D) Yeniden yapılanma
E) Hasar tespiti

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Aşağıdaki çalışmalardan hangisi **kriz yönetimi** kapsamında **değildir**?

A) Hasar tespitinin yapılması
B) Arama-kurtarma yapılması
C) Afet öncesi tahliye planı hazırlanması
D) Geçici barınma alanlarının kurulması
E) Kalıcı konutların inşa edilmesi

12 Bütüncül afet yönetiminin **risk yönetimi** ve **kriz yönetimi** bölümlerini amaç ve zaman bakımından karşılaştırınız.

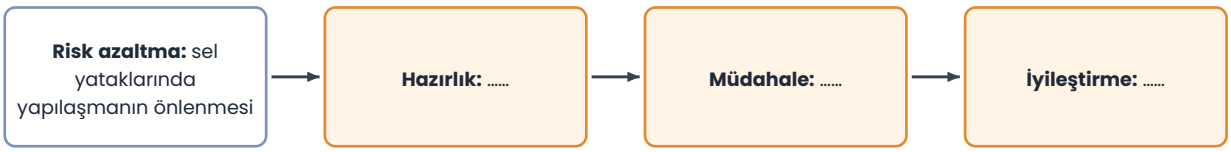
13 "Afet sonrasında yeniden inşa edilen okulların, afetten edinilen deneyimle daha güvenli bir zemine ve daha dayanıklı biçimde yapılması"
Bu uygulama bütüncül afet yönetiminin hangi özelliğini gösterir?

A) İyileştirme çalışmalarının aynı zamanda gelecekteki riskleri azaltmayı amaçlaması
B) Aşamaların birbirinden tamamen bağımsız olması
C) Yalnızca müdahalenin önemli olması
D) Afet öncesi çalışmaların gereksiz olması
E) İyileştirmenin afet öncesinde yapılması

14 Bir ilde "afet hâlinde toplanma alanlarının belirlenmesi ve tabelalarla işaretlenmesi" hangi aşamaya örnektir?

A) Müdahale
B) İyileştirme
C) Hazırlıklı olma
D) Yeniden yapılanma
E) Hasar tespiti

15 Aşağıdaki akış şemasını, bir sel afetinde bütüncül afet yönetiminin aşamalarını birer örnekle gösterecek biçimde tamamlayınız.

16 Bütüncül afet yönetimiyle ilgili
I. Aşamalar çoğunlukla iç içe yürütülür.
II. Her aşamadaki faaliyetler bir sonraki aşamayı etkiler.
III. Afet sona erdiğinde risk yönetimine gerek kalmaz.
yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

17 Aşağıdakilerden hangisi afet yönetiminde **"toplumdaki kaynakların kullanılması"** ilkesine örnektir?

A) Afet bölgesine hiç kimsenin yaklaşmaması
B) Yardımların yalnızca yurt dışından beklenmesi
C) Afet planlarının halktan gizlenmesi
D) Mahallede eğitimli gönüllü ekiplerin arama-kurtarma çalışmalarına destek vermesi
E) Toplanma alanlarının otopark yapılması

18 Bir şehirde deprem sonrası çadır kent kurulmuş, birkaç ay sonra konteyner kente geçilmiş, iki yıl içinde kalıcı konutlar teslim edilmiştir.
Bu süreç kriz yönetiminin hangi özelliğini göstermektedir?

A) Müdahalenin birkaç saatte tamamlanması
B) Afet öncesi hazırlığın gereksiz olması
C) İyileştirmenin afetten önce başlaması
D) Risk azaltmanın afet sırasında yapılması
E) Yeniden yapılanmanın kriz yönetiminin en uzun süren evresi olması

19 Afet sonrasında hasarlı binalarda **hasar tespiti** yapılmasının öncelikli amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hangi binalara güvenle girilebileceğini belirleyerek artçı sarsıntılarda yeni kayıpları önlemek
B) Binaların boya rengini belirlemek
C) Afetin büyüklüğünü değiştirmek
D) Tehlike haritalarını gizlemek
E) Afet öncesi tatbikat yapmak

20 Okulunuzda bütüncül afet yönetimi anlayışıyla bir **afet öncesi** çalışma planı hazırlanacaktır. Plana ekleyeceğiniz **üç** uygulama yazınız.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Bir sel afeti sonrası hazırlanan raporda şu tespitler yer almıştır:
I. Sel uyarısı halka yalnızca birkaç dakika önce ulaşabilmiştir.
II. Mahallede toplanma alanı belirlenmemişti.
III. Dere yatağının içinde ruhsatsız yapılar vardı.
Bu tespitler sırasıyla bütüncül afet yönetiminin hangi aşamalarındaki eksikliklere karşılık gelir?

A) I: Müdahale – II: İyileştirme – III: Hazırlık
B) I: Risk azaltma – II: Hazırlık – III: Risk azaltma
C) I: İyileştirme – II: Müdahale – III: Hazırlık
D) I: Hazırlık – II: Müdahale – III: İyileştirme
E) I: Müdahale – II: Risk azaltma – III: İyileştirme

22 Temsilî bir deprem senaryosunda üç mahallede açıkta kalması beklenen kişi sayıları aşağıdaki gibidir: Çınar 1.840, Menekşe 620, Pınar 2.300 kişi. Her çadır **4 kişilik**tir ve depoda **900** çadır bulunmaktadır.
a) Her mahalle için gereken çadır sayısını ve toplam ihtiyacı hesaplayınız.
b) Kaç çadır eksiktir? Bu hesap bütüncül afet yönetiminin hangi aşamasında yapılmalıdır?

23 Deprem senaryolarının (olası bir depremde hasar, can kaybı ve ihtiyaçların önceden tahmin edilmesi) afet yönetimine en önemli katkısı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Depremin büyüklüğünü azaltması
B) Depremin tarihini kesin olarak bildirmesi
C) Kaynakların ve ekiplerin afetten önce doğru yerlere planlanmasını sağlaması
D) Afet sonrasında yardım ihtiyacını tamamen ortadan kaldırması
E) Fay hatlarının hareketini durdurması

24 İki ülke karşılaştırılmıştır: X ülkesi bütçesinin büyük kısmını afet sonrası yardım ve yeniden yapılanmaya, Y ülkesi ise risk azaltma ve hazırlığa ayırmaktadır.
Uzun vadede aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi **en olasıdır**?

A) X ülkesinde hiç afet yaşanmaması
B) Y ülkesinde deprem sayısının azalması
C) İki ülkede kayıpların her zaman eşit olması
D) X ülkesinde yeniden yapılanmaya hiç gerek kalmaması
E) Y ülkesinde afetlerin can ve mal kaybının daha az olması

25 "Bütüncül afet yönetimi bir döngüdür." Bu ifadeyi, bir heyelan afeti sonrasında yapılan çalışmaların bir sonraki olası afete hazırlığı nasıl etkileyeceğini örnekleyerek açıklayınız.

26 Aşağıdaki çalışmaların bütüncül afet yönetimindeki **zaman sırası** hangisinde doğru verilmiştir?
K. Yıkılan evlerin yerine kalıcı konut yapılması
L. Bölgenin tehlike haritasının hazırlanması
M. Enkaz altındakilerin kurtarılması
N. Halkın tatbikatla eğitilmesi

A) K – L – M – N
B) L – N – M – K
C) N – M – L – K
D) M – K – N – L
E) L – M – N – K

27 Bir afet sonrasında müdahale aşamasında gıda ve barınma ihtiyacı hızla karşılanmış, ancak iyileştirme aşamasında okulların açılması ve iş yerlerinin yeniden faaliyete geçmesi uzun süre gecikmiştir.
Bu gecikmenin toplum üzerindeki en olası sonucu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Deprem riskinin tamamen ortadan kalkması
B) Bölge nüfusunun hızla artması
C) Afetzedelerin hiçbir ihtiyacının kalmaması
D) Bölgeden göçün artması ve ekonomik ile sosyal hayatın uzun süre normale dönememesi
E) Bölgenin tehlike haritasının değişmesi

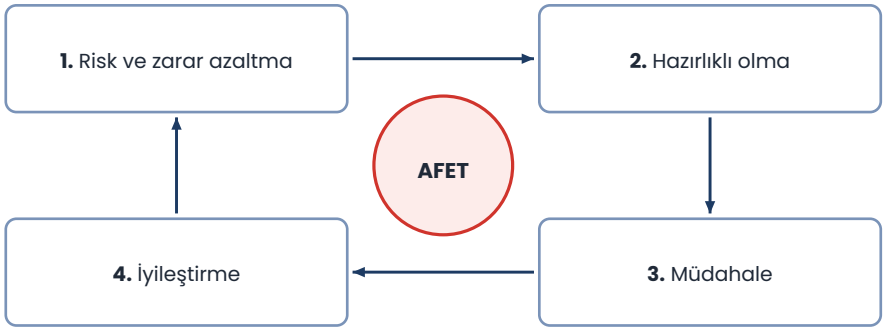
28 Çoklu tehlike erken uyarı sistemlerinin etkili olabilmesi için
I. tehlikelerin sürekli gözlenip izlenmesi,
II. uyarının halka hızlı ve anlaşılır biçimde ulaştırılması,
III. uyarıyı alan halkın ne yapacağını bilmesi (hazırlık ve müdahale yeteneği)
koşullarından hangileri gereklidir?

A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

29 Aşağıdaki durumlardan hangisi bütüncül afet yönetiminin "**tüm tehlikelerin** dikkate alınması" ilkesine **aykırıdır**?

A) Bir kıyı ilinin afet planında yalnızca depremin ele alınıp sel, orman yangını ve fırtınanın göz ardı edilmesi
B) Bir ilin afet planında deprem, sel ve heyelanın birlikte değerlendirilmesi
C) Çoklu tehlike erken uyarı sistemi kurulması
D) Tatbikatlarda farklı afet senaryolarının denenmesi
E) Toplanma alanlarının sel ve heyelan riski dışındaki yerlere seçilmesi

30 Aşağıdaki şemada bütüncül afet yönetiminin dört aşaması verilmiştir.

Bir **orman yangını** için her aşamaya uygun birer uygulama yazınız.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**